
POBLACIÓ, TERRITORI I MEDI AMBIENT

2n semestre 1995-1996

Professor: F. Nuñez

Objectius del curs.

Estem assistint a Europa des de finals de la dècada dels vuitanta i a Amèrica Llatina des de començaments del present decenni, a una revaloració de la ciutat en diferents aspectes: com a motor econòmic, com a centre d'innovació, com a centre de difusió cultural i com a lloc de convergència entre l'Estat i la Societat Civil, entre les esferes considerades pública i privada.

Paral·lelament, es pot observar a les grans ciutats dels països industrialitzats, un augment de la polarització en els camps econòmic, social i territorial, on apareix un agreujament dels conflictes socials i de les diferències culturals. Les grans ciutats espanyoles i de Catalunya es troben, igualment, immerses en el procés de divisió i reorganització. Aquesta dinàmica comporta un augment de la marginalització de determinats grups de la població (especialment els immigrants estrangers i moltes dones), els quals es veuen cada cop més empesos cap a la perifèria de la societat.

D'altra banda, a les ciutats d'Àsia, Àfrica i Amèrica Llatina ha tingut lloc una polarització de l'estructura territorial (i també laboral i social): el centre de la ciutat "moderna" s'ha envoltat per una anella de "slums", o bé, dins del mateix centre de la ciutat, es constitueixen al voltant dels edificis públics, comercials o fàbriques, nous "slums" que poden ser definits com a illes de pobresa administrades de forma autònoma pels seus habitants.

El curs es proposa proporcionar als alumnes les diferents perspectives teòriques des d'on abordar l'estudi i l'anàlisi d'alguns dels molts temes i problemàtiques implicades en l'assignatura. La feina del professor voldria ser no tant la d'impartir classes "magistral" com la d'obrir les portes (de coneixement i de interès) dels continguts del temari, que hauríem d'anar elaborant entre tots.

PROGRAMA DE L'ASSIGNATURA POBLACIÓ, TERRITORI I MEDI AMBIENT.

1. INTRODUCCIONS.

- La sociologia urbana: urbanisme i sociologia?
- La formació de la ciutat.
 - .Teoria dels llocs centrals.
 - .La ciutat industrial i la classe obrera.
 - .L'ecologia humana.
- Ciutat i modernitat. Els efectes de la ciutat en la consciència.

2. ELS CLÀSSICS.

- La ciutat segons Marx, Durkheim i Weber.
- La cultura urbana: Simmel.
- L'Escola de Chicago.
- La perspectiva marxista.
- Altres punts de vista.

3. LA PLANIFICACIÓ DE LA CIUTAT. (NECESSITATS I INCONVENIENTS)

- Les noves tecnópolis.
- La ciutat global.
- La participació ciutadana en la planificació.
- El pla estratègic de Barcelona 2000.

4. UNA METRÓPOLI ANOMENADA BARCELONA?

- De l'Eixample Cerdà a la Barcelona postolímpica.

5. MOVIMENTS SOCIALS URBANS.

- Pobresa urbana.
- Tribus urbanes.
- Els "nous moviments socials" i la ciutat.
- Altres.

6. EL MEDI AMBIENT.

7. LES GRANS CIUTATS DEL SUD.

Criteris d'avaluació.

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà de la següent manera: - Un examen final (50%).

- Els treballs realitzats en les classes de pràctiques (25%).

- Un projecte-tr treball (individual o en grup) de recerca que haurà de ser presentat a classe (25%).

Es valorarà especialment la maduresa intel·lectual, el sentit crític, la capacitat de relació i síntesis, i la claredat i correcció (formal) en la presentació i exposició.

Bibliografia orientativa.

Borja, Jordi, (1986): Por unos municipios democráticos, Inst. de Estudios de Admón. local, Madrid.

Castell, M. (1971): Problemas de investigación en sociología urbana, Siglo XXI, Madrid.

-(1985): Movimientos sociales urbanos, Siglo XXI, México.

-(1986): La ciudad i las masas. Sociología de los movimientos urbanos. Alianza Universidad, Madrid.

Childe, G. (1950), "The Urban Revolution", a Town Planning Review, 21 abril de 1950.

- (1954): Los orígenes de la civilización, F.C.E., México.

Durkheim, E. (1987): La división del trabajo social, Akal, Madrid.

Engels, F. (1976): 1872 La situación de la clase obrera en Inglaterra, Ed. Futuro, Buenos Aires.

-(1977): El problema de la vivienda y las grandes ciudades, Gustavo Gili, Barcelona.

Giner, S. (1979): Sociedad masa: crítica del pensamiento conservador, Ed. Península, Barcelona.

Hall, P. (1990): Cities of Tomorrow, Basil Blackwell, MA.

Hall, P. et al. (1985): Metrópolis, territorio y crisis, Asamblea de Madrid, Madrid.

- Hall, P. & Castells, M. (1974): Las tecnópolis de mundo, Alianza Editorial, Madrid.
- Harvey, D. (1977): Urbanismo y desigualdad social, Siglo XXI, Madrid.
- Hawley, A.H. (1962): Ecología urbana, Ed. Tecnos, Madrid.
- Jacobs, J. (1967): Muerte y vida de las grandes ciudades, Ed. Península, Barcelona.
- Lefebvre, H. (1968): El derecho a la ciudad, El Península, Barcelona.
- Marx, K. (1987): 1845-46 La ideología alemana, Ed. Laia, Barcelona.
- Munford, L. (1961): The city in History: its Origins, its Transformation and its Prospects, New York.
- Park, R.E. & Burgess, E.W. & Mckenzie, R.D. (1925): The City, Chicago.
- Riesmann, L. (1960): El proceso urbano, Gustavo Gili, Barcelona.
- Schmidt-Relenberg, N. (1976): Sociología y urbanismo, Inst. de Estudios de Admón. Local, Madrid.
- Sennett, R. (1978): El declive del hombre público, Península, Barcelona.
- (1975): Vida urbana e identidad personal, Península, Barcelona.
- Simmel, G. (1988): El individuo i la libertad, Península, Barcelona.
- Touraine, A. (1965): Sociologie de l'action, Seuil, Paris.
- Weber, M. (1959): Economía y sociedad, F.C.E., México.

Area metropolitana de Barcelona.

Pla Estratègic Barcelona-2000. (1994)

Mancomunitat de Municipis. Enquesta de la Regió Metropolitana de Barcelona 1990.

Serra, J. (1990): La ciutat metropolitana. Delimitacions, desconcentracions, desequilibris.

Ciutats de Catalunya.

AA.VV. (1983): Evolució urbana de Catalunya, La magrana, Barcelona.

Bonal E. & Costa, M. (1979): Sól urbà i classes socials. Ed. Blume, Barcelona.

García, E. & Tatxer, M. & Vilanova, J.M. (1983): L'habitatge a Catalunya, Ed. Jaume Bofill, Barcelona.

Ciutats d'Espanya.

Colegio de Economistas de Madrid (1991): Las grandes ciudades: debates y propuestas, Madrid.

VV.AA. (1993): Jornadas "Calidad de vida en las ciudades: la ciudad que queremos". Valencia, noviembre.

Europa.

Borja, J. (1990): Políticas para la ciudad europea de hoy.

Nel.lo, O. (1990): Políticas urbanas en una Europa en transición.

Sociologia urbana en els països del Sud.

Cardoso, F.H. & Faletto, E. (1969): Desarrollo y dependencia en América latina, S.XXI., México.

Gilbert, A. et al. (1982): Cities, Poverty and Development: Urbanization in the Third World, Oxford Uni. Press.

Harpham, Lusty and Vaughan (1988): In the Shadow of the City, Oxford Uni. Press. Delhi.

VV.AA. (1985): Barcelona Conference on Giant Cities, February 25 to March 2 1985. Corporació Metropolitana de Barcelona y International Social Sciences Council. Barcelona.

Geografia urbana.

Johnson, J.H. (1980): Geografia urbana, Dikos-Tau, Barcelona.

Johnston, R.J. (1980): City and Society: an Outline for Urban Geography, Penguin Books, Harmondsworth.

Indicadors.

Ajuntament de Barcelona. Barcelona Económica. Indicadors econòmics de Barcelona.

Ajuntament de Barcelona. El mercat immobiliari de Barcelona.

Area Metropolitana. Barcelona Mancomunitat de Municipis. Estadístiques Municipals.

EUROSTAT: Regio (Regional Data Base). Data Service & Information GmbH. Gesellschaft für wirtschaftsanalyse und Prognose.

Oficina Internacional del Trabajo. Ginebra. Estadística de Ingresos y gasto de los hogares.

Unión de Ciudades Capitales Iberoamericanas UCCI, (1989), Capitales Iberoamericanas. Madrid.

United Nations. Compendium of Human Settlements Statistics. United Nations. NY.